

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84.—
za pol leta . R 42.—
za četrt leta . R 21.—
za 1 mesec . R 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 R
Za inostranstvo mesečno 12 R—
Uredništvo in uprava:
Ropitarjeva ulica št. 6
Ureda. telefon štev. 50

Ven iz vagonov!

Ljubljanski župan g. dr. Tavčar je izpregovoril. On, ki tekom dolgih let svojega županovanja ni videl bede ljubljanskih proletarcev, mož, ki ni imel nikdar zmisla za naloge moderne socialne politike, govori o socialni zakonodaji z ogorčenjem in krikom. Ljubljana ima danes 80 tisoč ljudi in g. župan, ki ima za seboj v občinskem svetu večino, ni še govoril o tem, kaj je treba storiti, da se olajša beda prebivalstva. Čujte! 80.000 ljudi nima poštenega javnega kopališča. In to v času, ko se širijo nalezljive kožne bolezni po mestu. Ljubljana še danes nima tržnice, še danes se prodaja živež, sadje in sveže meso sredi prahu, blata in odpadkov. Tavčarjeva prestolnica nima poštene kanalizacije, Ljubljana kljub interesantnim uvodnikom v »Slov. Narodu« in romanom ljubljanskega župana še danes ni regulirana in ne bo zlepa. In še sto drugih stvari, po katerih vpije beda ljudstva, nima Ljubljana. Pač pa ima nekaj, česar zlepa ne najdemo: ima na stotine delavnih ljudi, ki jim je dom — železniški vagon. In ima župana, ki brani bogataše, ko jih hoče vlada z odločno roko prisiliti, da zidajo nova stanovanja in da prepuste sadanja stanovanja revežem brez strehe.

V tem torej obstoji socialna politika ljubljanskega župana! Ni videl tisočerihih nujnih potreb ljubljanskega prebivalstva. Pri srcu so mu interesi milijonarjev in velepodjetij. To je zanj ljudstvo. Mi ga razumemo, ko vpije in se razburja, da že ni več lepo. Najbolj občutljiv je pač človek na žepu, če ga za denar potipa. Tudi razumemo, da g. dr. Triller vpije proti stanovanjski naredbi. Sicer se je spomnil na to šele tiste dni, ko so mu, milijonarju, odpovedali prostore za advokatsko pisarno. Toda »demokratskim« branilcem velekapitala ne zamerimo. Ta dva gospoda sta tipična zadnja Mohikanca umirajočega liberalizma. Naj jima bo dodeljeno veselje, da še v zadnjih urah svojega političnega življenja vršita svojo purgarsko dolžnost.

V stanovanjsko naredbo se je pa zaletela tudi socialna demokracija. Nam in vsakemu, ki vidi bogastvo in bedo, je stvar jasna: Hiše naj zidajo bogataši, hiše moramo dobiti, ker ne smemo dopustiti, da bi stotine ljudi praznovali še en božični večer v vagonih. Tode »Napreju« to ni prav. Smilijo se mu bogataši, rad bi, da bi zidala stanovanja država. Država? Kdo da državi denar? Ljudstvo, vse ljudstvo, tudi najbednejši. »Napreju« je hudo, on bi napravil drugače. Napravil bi tako, da bi milijonarja Kristan in dr. Korun ne trpela. Napravil bi isto, kot je napravila socialdemokratska vlada tekom sedmih mesecev svoje vlade: Nič. Spravila je proletarijat v vagono in božala kapitaliste.

Nišli so se. Tavčar, Kristan, Triller in Korun. Tisti tisoči pa, ki so prezebali po kleteh, vagonih, na podstrešjih, tiste matere in otroci, ki so živeli in živijo v teh ognjiščih tuberkuloze, bodo obema izrazili svojo zahvalo. Obema: Liberalnemu purgarstvu in socialdemokraciji, stražarjema kapitalističnih interesov. Kljub vsem napadom, kljub blatenju in zasmehovanju vztrajajmo pri začetem delu in z nami kličemo tisoči, ki so brez strehe: Ven iz vagonov!

ŽIDJE.

LDU Dunaj, 20. maja. (ČTU) Kakor doznava »Morgenzeitung« iz Pariza, bo v Toplicah na Češkem dne 27. julija židovska svetovno-pomožna konferenca, katere se bodo udeležili delegati vsega sveta.

8000 VAGONOV IZ AMERIKE.

LDU Praga, 20. maja. (ČTU) Čehoslovaška država je v Severni Ameriki naročila 8000 tovornih vagonov, ki naj se dobavijo v petih letih po 90.000 do 100.000 čehoslovaških kron.

ZOPET DRAŽJI SLADKOR.

LDU Praga, 20. maja. (ČTU) Povišanje cene sladkorne pese letošnje žetve od 15 K do 30 K za meterski stot bo povzročilo podražitev cen za sladkor na čehoslovaškem na 8 K za kilogram.

8urni delavnik.

Enketa v Zagrebu.

Zagreb, 19. maja. Danes popoldne se je vršila razprava odposlancev delavskih organizacij in vladnih zastopnikov o novem pravilniku, ki ga je izdalo ministrstvo za socialno politiko k naredbi o 8 urnem delavniku.

Na enketo so došli tudi zastopniki Zveze hrvatskih obrtnikov, ki so hoteli razpravljati o naredbi sami. Izjavljali so, da je naredba o 8 urnem delavniku nezakonita in da je ne priznavajo, ker je izšla pod pritiskom delavcev.

Dr. Adžija je odgovoril, da je naredba zakonita, ker jo je podpisal regent.

O razmahu strokovne organizacije.

Strokovna organizacija Jugoslovanske Strokovne Zveze raste. Drevo je pogladilo korenine.

Strokovna organizacija krščanskosledečega delavstva raste po obsegu. Spominjajte se še kratkih dni, ko je krili la protivna struja materialistične socialne demokracije in materialističnih komunistov na široko kot pav s svojim repom. Kje je danes uspeh mehurja, ki ga je deček napihnil in se mu je po par sekundah razpočil? Materialistični komunizem hodi po Slovenskem upadel in bled in polomljen in premišlja kako hudo je, če je bil človek prejšnjo noč pijan in našemljen in zverinski. Misli si: Da bi v taki podobi vsaj med ljudi ne hodil! Mogel bi morebiti vsaj še koga speljati. Tako pa se mu vsak krohoče ni mu še kako klofuto priloži, če ne gre brzo izpod nog. Klofuto mislim v tem, da še bolj razkrinka njegovo puhlo masko. Še ni pol leta, kar so hoteli ti Marksovi in Bakuninovi potomci na Slovenskem celo kmete pobarvati s svojo barvo. Danes že ne najdemo več mirnega kota v nobenem nekdanjem njihovem kraju, kjer bi mirno zdravili svojega mačka in klanfali razbito svojo vprego. Beže v daljave in iščejo pomoči v Belgradu. S kislim obrazom jih je bilo slo par udeleževat svoje brate v južnejšo rdečo armado, dočim je minoli terek obratno eden od ondod prišel, bi se li našlo v ljubljanski tobačni tovarni kaj aprovizacije za generalni štab komunističnih bratov. Kdo jih preganja? Strokovna organizacija poštenega jugoslovanskega delavstva jim je za petami.

Poročila naših južnih bratov pravijo, da vlivajo pogrebne zvonove za kričavi materialistični komunizem in z enim glasom govore, da »komunisti«, ki so jim samo zločini skupni, ne bodo več izrabljali strokovnih organizacij v svoje namene. Današnje poročilo iz Sinja v Dalmaciji pravi, da ondodna skupina Jugoslovanske Strokovne Zveze šteje že 150 članov, dočim so imeli pred par meseci še vse komunisti v rokah. Strokovna organizacija solidnega krščanskosledečega delavstva uspeva.

Uspeva tudi na drugi strani. Čim bolj delavci strokovno izpregledujejo, bolj ginejo materialističnim socializmom in komunizmom tla pod nogami. Kričavega mišmaša in puhlih kolovodij, ki govore delavstvu iz kostanja, so razsodni delavci siti. Delavstvo se oklepa tudi v gospodarstvu in socialnih uredbah krščanstva. Socialistični »znanstveniki« morajo hočeš nočeš za njim. Kjer pa jim količkaj ugodno kaže, takoj odstavijo Kristana in sebe postavijo na njegovo mesto, kot so to storili na primer v »Oslobođenju«. To ima s strokovno organizacijo prečudne zveze. Vsi komunistično strokovno organizirani morajo verovati v več bogov. Ti bogovi so socialistični in komunistični kolovodje. Ti bogovi imajo samo enega resnega skupnega sovražnika. Dosti odkrito je to že izpovedal »Napreju«. Njihov edini resni protivnik je krščanska misel.

Krščanska misel v strokovnem pogledu pa je, da se delavstva v stanovskih vprašanjih ne vara, da se ga ne izkorišča za »puče« njihovih voditeljev, ampak da

Medtem ko so se zastopniki bosanskih industrijcev pridružili izjavi hrvatskih obrtnikov, so delavski zastopniki izjavljali, da o naredbi sploh ne puste več razpravljati, ker je s to naredbo izpolnjena stara delavska želja.

Nato so se zastopniki obrtnikov demonstrativno odstranili, nakar se je vršila razprava o novem pravilniku k ministrski naredbi glede 8 urnega dela. Pravilnik se je deloma popravil in nato sprejel.

Jutri se bo vršila razprava o delavskih razsodiščih in poravnalnih uradih.

se reši delavsko vprašanje pravično in iskreno. — Poglejte v tem oziru istinito strokovno organizacijo!

Jugoslovanska Strokovna Zveza raste po uspehih. Njen načrt za delavske zbornice je bil najboljši. Socialisti hočejo zvleči vse v Belgrad. Strah jih je poštenih delavcev doma. Zakaj se ne bi pred očmi delavstva gradili njihovi časi? Zakaj ne bi imeli delavci ene zemlje prilike, da bi reševali svoja vprašanja?

O čemer se delavstvu še sanjalo, ni, mu je že Jugoslovanska Strokovna Zveza začela pridobivati. Plačan dopust za delavstvo! Minuli mesec že smo brali, kako se je Jugoslovanska Strokovna Zveza za delavstvo že pogajala tozadevno v tovarni Pollak. Vodstvo te tovarne je pristalo na zahtevo. Prvo podjetje, ki je to storilo. Zveza usnjarjev včlanjena v Jugoslovanski Strokovni Zvezi je vložila vlogo. Sedaj pričakujemo v tem oziru še vladne naredbe, ki smo jo zahtevali.

Jugoslovanska Strokovna Zveza stopaj dalje v dobrih delih! Tvoj ugled raste, tvoje ime upoznavjo. Poroštvo tvoje je tvoj program. Uspehi tvoji so vestnost tvojih članov. Vestnost temelji v veri na odgovornost. Jugoslovanska Strokovna Zveza dvigaj visoko misel, ki te pokoncu drži. Vsem naj bo jasno na tvojem potu: Delavstvo rešuje misel, ki izvira iz srca na križu.

STAVKA NA FRANCOSKEM.

LDU Pariz, 19. maja. (DKU — Havas) No železniceh je položaj neizpremenjen. Rudarji in departementih Nord in Pas Calais se bodo jutri povrnil k delu.

IZGREDI POLJAKOV NA TEŠINSKEM.

LDU Dunaj, 20. maja. (DKU) Po predvčeršnjih izgredih v Tešinu so bili večeraj zopet izgredi v Holešovu. Eden izmed izgrednikov je mrtev, ranjenih je mnogo. Okrajnega glavarja v Freistadtu so Poljaki primorali, da je zapustil svoje službeno mesto; pregnali so tudi mnogo nemških trgovcev iz vzhodne Slezije.

MAŽARSKA.

LDU Budimpešta, 19. maja. (DKU — OKU) (Narodna skupščina.) Med interpelacijami je tudi vprašanje poslanca Sanderja glede povišanja železniških tarif na Čehoslovaškem. Interpelant je zahteval, da naj bodo tarife mažarskih državnih železnic tako visoke, kakor v drugih državah. Poudarjal je, da so Čehi v najkrajšem času povišali tarife za premost za 150 %. To da je proti mirovni pogodbi, po kateri se ne sme za izvoz premosta nalagati nobena carina. Mažarski se sicer ne godi tako slabo, kakor Dunaju, ki more dobivati samo češki premost. Kakor Avstrija, tako bo tudi Mažarska morala vztrajati pri §§ 207. in 208. mirovne pogodbe, po katerih Čehoslovaška ne sme nalagati nobene carine na premost. Te carine ne smemo trpeti niti v pretvezni obliki povišane tarife.

LDU Budimpešta, 20. maja. (Brezlično) »Pester Lloyd« piše v uvodniku, da bo morala mažarska vlada skrbeti za to, da si ohrani zaupanje velesil, zakaj edino tako ji bo mogoče siliti v gotovem smislu interese mažarskega naroda, kolikor ga pride pod oblast drugih držav. Mažarski narod ne bo razabil nikdar na te svoje rojake,

Delavska zakonodaja

Od ponedeljka dalje se v Zagrebu vrše posvetovanja delavskih in vladnih odposlancev glede najvažnejših zadev delavske zakonodaje. Na posvetovanju so poleg naše krščanskosocialne organizacije, JSZ., zastopane tudi komunistične in socialdemokratske strokovne organizacije. Ta enketa — tako imenujejo uradno to posvetovanje — se je prvi dan pečala z vprašanjem delavskih zbornic. Nameravano je bilo, da enketa sprejme in določi podlago za ureditev delavskih zbornic za Jugoslavijo. Toda osrednja vlada, oziroma ministrstvo za socialno politiko, je poslala na to enketo nekega inspektorja Gjorgjevića, ki ni prinesel seboj nobenih načrtov za delavsko zbornico, vsled česar je stališče vlade popolnoma nejasno. Največja razlika med delegati posameznih dežel in organizacij se je pokazala v vprašanju, ali naj bo za celo državo le ena zbornica, in sicer v Belgradu, ali naj jih bo več, za vsako deželo posebej ena.

Tu je zastopnik JSZ. tovariš Ivan Gostinčar prvi označil stališče naše organizacije, ki so se mu pridružili tudi ostali slovenski delegati, da naj se ustanovi več zbornic, katere naj bodo urejene na podlagi široke avtonomije. To stališče je zavzela naša organizacija že od početka, in je tudi edino pravilno. Gospodarske in socialne razmere v posameznih deželah naše države so tako različne, da nikakor ni mogoče prenesti centralizma, niti v delavskih zbornicah. Pomislimo le na dosedanja delavska zakonodaja, ki je še vedno v veljavi, izza časov Avstrije. Imamo posebno delavsko zakonodajo v Srbiji, Bosni, Hrvatski, Vojvodini in v Sloveniji. In to bo še ostalo, še dalj časa bodo pa ostale gospodarsko in socialno različne razmere. Zato je bilo čisto pravilno stališče, da se naj za Slovenijo ustanovi posebna delavska zbornica, ki bo v delavskih zadevah odločala in sklepala našim razmeram primerno. Pri tej priliki moramo omeniti, da je hrvatski komunist Delić strastno in surovo napadel vse Slovence, češ, da hoče slovenski delavec komandirati vse druge. Pravi, da hočejo Slovenci posebno slovensko kraljestvo v okviru Jugoslavije. Nato je napadel slovenske krščanske socialiste, češ, da ti najbolj delajo za avtonomijo. No, resnično nas tega napada ni sram, čeprav je žalostno, da se v čisto strokovna delavska vprašanja od komunistov zanaša politika. Še bolj je žalostno, da je Delić šel na lim vodja slovenske socialistične strokovne komisije Tokan, ki je politiziral s tem, da je tudi on napadel kršč. socialiste. Toda to nas ne moti!

Od strani velekapitalistov in meščanstva se zadnje čase z vsemi kriplji dela na to, da se deželni vladi za Slovenijo odvzame vsa moč in vse prenese v Belgrad. To velja predvsem za naredbe socialnega in delavskega značaja. Znano je, kakšno gonjo so začeli kapitalisti proti stanovanjski naredbi poverjenjstva za socialno skrb. Kaj je bolj jasno ko to: Kapitalisti naj zidajo hiše! Milijonski gospodarski zavodi naj za svoje uslužbence zidajo stanovanja! To je smisel naredbe, ki jo je izdalo poverjenjstvo za socialno skrb. Tu pa pridejo zastopniki kapitalistov ter v časopisja slovesno proglašajo, da deželna vlada nima pravice, izdajati take naredbe. Seveda, ko gre za socialno naredbo, deželna vlada ni opravičena. Če bi slo pa kapitalistovskim žepom v profit, bi bila seveda opravičena! In ta gospoda je žela celo odobravanje socialno-demokratskih politikov. Mi to z delavskega stališča obžalujemo, ker smo prepričani, da je centralizem smrt za socialno zakonodajo. In zdj se celo, da je vpitje kapitalistov dosegle učinek pri okostenelih birokratih, ki jahajo na svojih paragrafi. Imamo tu pred očmi takozvano upravno komisijo, ki je menda le zato tu, da ovira socialno zakonodajo. Stvar delavstva bo, da nastopi proti predpotopnim Paragrafovitem v Ljubljani in v Belgradu ter jim vtepe respekta pred socialnimi zahtevami. Mi svoje socialne zakonodaje ne damo iz rok, zato zahtevamo v tem oziru avtonomijo,

zato zahtevamo tudi avtonomnih delavskih zbornic! Če se ni podrla država tedaj, ko je bila od deželne vlade za Slovenijo razglašena naredba o 8 urnem delavniku, se tudi ne bo podrla, če deželna vlada izda kako drugo naredbo. Če pa vsled tega kapitaliste in birokrate zadene kap, toliko bolje!

Navedli smo te stvari zato, da delavstvo vidi, da ima delavska zakonodaja še dovolj sovražnikov in da se ti sovražniki delavske zakonodaje najrajši skrivajo za centralizem. Zato odobravamo stališče naše JSZ, ki je na enki v Zagrebu označila svoje avtonomistično stališče ne le glede delavske zbornice, marveč tudi glede posredovalnic.

Slovensko delavstvo hoče socialne zakonodaje! Te nam ne bo dal zastopnik kapitalizma, ki danes sedi v Beogradu, te nam ne bo dal centralizem, te nam ne bodo dali birokrati! Zato zahtevamo avtonomijo. Avtonomija in po njej socialna zakonodaja — za to se bori in se bo borilo krščansko socialistično delavstvo!

Ljudsko glasovanje na Koroškem.

(S Koroškega.)

Kakor je razvidno iz poročil v časopisu, bomo imeli v kratkem v A pasu ljudsko glasovanje. Vsakega Slovenca bo zanimalo, kakšen bo izid tega glasovanja, kam da bo pripadel ta najlepši del koroške dežele.

Zalibog, da v zadnjem času vedno bolj in bolj prihajajo iz A pasa nevesela poročila. Z žalostjo v srcu poročajo, da se precejšen del našega ljudstva nagiba za nemško Avstrijo. Kaj je temu vzrok? Kaj pa nudi ta nemška država našemu ljudstvu, da se vnema zanjo? Prvi vzrok je gotovo ta, da imajo silno razvito agitacijo, pri sredstvih pa niso izbirični. Zvijalca, sila in denar, vse, prav vse, jim služi, samo da kolikor mogoče obrnejo pozornost na sebe. Smešenje, zabavljanje in nevarne grožnje zoper vse, kar je dišalo slovenski, to je bilo najljubše in tudi najuspešnejše delo vseh nemških agitatorjev. In je tudi sedaj. Kako prefrigano znajo zasnovati vsako gonjo in pritegniti ljudstvo na njih stran, to najbolj dokazuje dogodka, kateri so se dogodili zadnja leta. Kako so divjali, dejanska napadali, požigali in gonili naše ljudstvo iz kraja v kraj, ne toliko, da bi se znesli nad njimi, dasi se je tudi to v preobilni meri zgodilo, ampak da oplačijo druge številnejše omahlivce, češ tako se bo tudi vam zgodilo, ako ne boste držali z nami, Nemci. Zalibog, da se jim je to posrečilo.

Ko so zasedle naše Jugoslovanske čete zopet Koroško, Nemcem in njihovim trabantom nemčurjem se ni upadel pogum. Izbrali so si zopet drugo taktiko. Čez noč so postali vsi organizirani ali pa vsaj smišljeniki socialne demokracije. Izbrali so si za svoj plen najslabši naš sloj, delavski stan, da postane njihov plen. Vrgli so se z vsjo silo na delavstvo in jih z največjim terorizmom spravili v svoje organizacije. Od ravnatelja tovarne pa do zadnjega starčka v tovarni, vse je moralo v rdečo organizacijo. Hočeš, nočeš, moraš. Kdor ni hotel in se je uprl, ker je le prejasno videl namen te socialistične gonje, postavili so ga vneti nemčurčki na cesto. V Bistrici v Rožu so to prakticali z naj-

boljšim uspehom. V ondotni tovarni dela čez 200 delavcev in od teh je bilo dobre dve tretjini vnetih za jugoslovansko državo in so tudi za to delovali. Da tamošnje delavstvo ni več to, kar bi moralo biti, tega ni delavstvo krivo, tudi ne tamošnji narodni svet, ampak drugi faktorji.

Rajni dr. Krek je večkrat poudarjal, da je za delavca najmučnejše to, ker nima nobene zagotovljene stalnosti, je kakor kaplja na veji, veter potegne, pa je na tleh. In ta nesigurnost je največ kriva, da se je odtujil naši državni misli velik del delavcev. Ti ljudje so preživeli vse grozote nemške invazije, so videli in skusili na svoji lastni koži, kaj se pravi biti slaboznamovan, ako prideš v njih oblast. Na drugi strani pa so doživeli pod jugoslovansko upravo dogodke, kako ravno ti isti ljudje mečejo najrazboritejše delavce za jugoslovansko misel na cesto. In to brez kazni. V Borovljah potiskajo naše delavce iz boljših služb na slabša mesta in iz teh jih bodo tudi postavili na cesto, kakor hitro se jim bo zdel čas ugoden. Ni čuda, da delavec, ki ne najde nikjer zaščite, obupa.

Nemška Avstrija jim res tudi ne more obljubljati veliko, ali delavci, ki so sedaj po zaslugi razmer in po prefriganosti vsenemških kolovodij res precej dobro plačani, pač mislijo: ti ljudje so nam dali sedaj toliko, da lahko živimo, ta Jugoslavija pa ne more še toliko ne, da bi obvarovala enega samega delavca, katerega nemški soc. demokrati sodrugi vržejo na cesto. Primerjajmo torej surovo nemško agitacijo s položajem nam naklonjenega delavstva in se ne čudimo več. Tam se jim obljublja svoboda, dobra plača, mi pa trpimo, da naši ljudje stradajo po naši krivdi.

Politične novice.

— Pri volitvah v odbor Kmetijske družbe je bil danes izvoljen za predsednika kandidat Kmetске zveze Jan s 130 glasovi proti liberalcu Pircu, ki je dobil 66 glasov. Podpredsednik prošt Kalan je dobil 131 glasov, liberalac 64, odborniki Dimnik, Lovrač, Hladnik, Šterc in Černe, ki jih je kandidirala Kmetška zveza, so dobili 132 glasov, liberalci pa 65. Zastopanih je bilo 190 po-družnic s 190 delegati. Liberalcev se povsod otesajo.

— Sovražniki volivne pravice žensk. Novi občinski volivni red, ki daje ženskam polno volivno pravico, je spravil naše socialne demokrate okoli »Naprejas« v skrajno neprijeten položaj. Po pravici se čutijo osramočene: Oni so načelni pristaši neomejenih političnih pravic za obo spol, a vendar so njihovi ministri pristali in podpisali volivni red, ki je ogromen del delavnega ženstva oropal volivne pravice. Sedaj pa pridejo ti klerikalni »reakcionarji« in predložijo ter uveljavijo občinski volivni red, ki ne pozna nobenih izrednih omejitev nasproti ženskemu delu državljanov in sijajno uresničuje politično enakopravnost vseh slojev in obeh spolov. To je res škandal — za socialne demokrate. V zadregi so nerodni in namesto da bi svojo nevoljo skušali prikriti s prijaznim obrazom, kakor je to v družbi navada, pa nergajo in se sklicujejo na to, »da dve tretjini žena, ni politično tako orientiranih, da bi stvarno lahko utemeljile

svoje stališče.« Kakšna neumnost in sramotjenje delavskih žena, ko vendar vsi vemo, da so bili liberalci in socialisti samo zato skrpali tak predpotopen volivni red, s katerim so hoteli delavsko ženstvo oropati volivne pravice — ker se politične zavednosti ženstva boje! Dobro vedo, da je pretežni del našega ženstva tako politično trdno orientiran, da velja za oboje — socialiste in liberalce: »Pustite vsako nado!« Novi volivni red je torej za socialiste dvojna nadloga. Zares — to je hudo!

— Dunaj za zvezo z Nemčijo. Povodom 40letnice obstoja »Nemške šolske družbe« so se vršile na Dunaju velike manifestacije za zvezo z Nemčijo. »Reichs-post« piše, da je bila to največičastnejša nemška prireditve, ki jo je kdaj videl Dunaj. V sprevedu je korakalo dijaštvo in nešteta društva iz mesta in posameznih dežela z zastavami in godbami, ki so svirale Hoferjevo pesem, Radeckega koračnico, »O du mein Oesterreich« in podobne. Pred magistratom so se vršili govori, ki so vsi izzvenjali v želji za zjedinenje celokupnega nemškega naroda. Govorniki niso pozabili tudi »raztrganec« Koroške in Štajerske. Ker magistrat, na katerem vladajo tačas socialni demokrati, ni izobesil zastav, so manifestanti viharo protestirali in zahtevali, da se zastave izobesijo. Župan Reumann je to zahtevo odklonil z vtemeljivostjo, da je to strankarska prireditve. Množica je na to odgovorila s kliči: Pri volitvah se vidimo! Nekdo je splezal na eno velikih svetilk in pritrtil na njej ob viharnem odobravanju množice črno-rdeče-zlato zastavo. Drugih pripetljajev ni bilo.

— Stavka v Parizu se nagiblje h koncu, ker je stopila v del tehnična pomoč v sili. Kot poročajo iz Bazela, je velika stavka v Parizu postala brez pričakovane učinka, ker so posegle po delu tehnične moči v sili. (Prijavilo se je nad 10.000 prostovoljcev, med katerimi so tudi generali, zdravniki, mestni uradniki itd.) Častniško društvo, ki šteje 4000 članov, se je dalo v polnem obsegu na razpolago, tako da je plin in promet v Parizu zagotovljen.

— Preki sod nad Irsko. Dne 16. t. m. je bil v Simericku na Irskem nastavljenec plinovih obratov James Dalton ustreljen na ulici. Morilci so pobegnili. Ob ti priliki so napadli nekaj policijskih barak, obstrlevali nekaj policijskih patrulj in je bila še ena oseba ranjena. Vsled tega bo proglašen preki sod nad Irsko.

Z dokazi na dan!

»Delavec« že več časa razsiplje svoj ogenj, strele in grome na krščanske socialce; katere organizira Jugoslovanska Stokovna Zveza. Napadi na glasilo našega delavstva »Večerni List«, kateri zagovarja odkrito naš program, so v prvi vrsti namenjeni naši organizaciji. Nje se boje, zato treba udariti po njej in njenem glasilu. Tega se poslužuje z lepimi besedami, ki bi služile za sestavo besednjaka, za komunistične politične šole. S temi izbruhi svoje notranje hoče »Delavec« dokazati delo »zbesnelih sobratov« iz katoliške ti-skarne in »njih zahrbtno ruvanje proti vsem delavskim ustanovam, zlasti neodvisnim strokovnim organizacijam. Te razbiti, je cilj klerikalnih maherjev.«

Ker pa je sklenil »Delavec«, da ne

smatra potrebno ozirati se in odgovarjati »Večernemu Listu«, ker o tem ima itak vsak pošten človek svojo sodbo, ga prosim jaz podpisani odgovora in dokazov. Saj spoštovani »Delavec« (ali g. I. Tokan) ve, da se morajo nevernemu Tomažu pridiviti tudi dokazati, da potem verjame. Zato prosim:

1. **Dokažite mi**, da delajo krščanski socialci z intrigiranjem, očitnim in zahrbtnim ruvanjem proti vsem delavskim ustanovam in katere so te, ki ste jih vi priborili?

2. **Dokažite mi**, da imate vi neodvisni strokovne organizacije! Kako »neodvisne« si jih mislite?

Govorite o taktiki. Primerjajte Polakovo tovarno, omenjate odpust delavk, ter to podtikujete krščanski socialni delavski organizaciji v tovarni. Na tak način hoče ta cepiti delavsko organizacijo. Ker se pa brez vzroka ne sme odpustiti delavca, prosim navedite imena odpuščenih ki so bili odpuščeni po inicijativi krščanske socialne organizacije, navedite tudi vzroke. Mi smo vedno obsojali tako postopanje in ga obsojamo tudi sedaj. Zatorej prosim!

3. **Dokažite**, da je vaša trditev o odpuščanju delavstva (primer Pollak) z krivila naša organizacija!

4. **Dokažite mi**, da je naša organizacija delala na to, da se razcepi moč delavstva! Kdaj in kako?

5. **Dokažite mi**, kdaj je naša organizacija izdala delavstvo in ga oškodovala!

»Delavec«, dokaži nam vse to, ako hočeš, da bomo verjeli tebi ter se poslovali od družbe »skisanih možgan«, ohladili »do ekstaze razgrete možgane«, vrgli »vse golide«, katere zlivamo na pokret vaših poštenih strokovnih organizacij. Jugoslovanski Stokovni Zvezi pa, — ako ji dokažete vse te velikanske grehe, seveda »po čisti resnici«, ki se v vašem košu nikdar ne »usmradia« in jo tako postavite na »golo resnico«, da je zaščita »klerikalnemu kapitalizmu« in »vara ubogo svoje delavstvo«, — takoj pokažemo naše pete, ter bomo leteli »sedeti« k zavednemu in dobro organiziranemu delavstvu. Kako sem vesel, ko sem zvedel zela od vas, kako blagi da ste. Že samo vašo besedo: »Lahko je delavstvo nahujskati in ga ne pomiriti,« so meni (in vašim bralcem) odprle oči, da so bili na Zaloški cesti delavci nahujskani od kršč. soc. delavske organizacije in da je te žrtve zakrivila Jugoslovanska Stokovna Zveza, ne pa vi. Grozno, grozno! Ker nosimo veliko, veliko krivde mi, razumemo po vašem pisanju, da se delavstvo, danes še ne nahaja v zemeljskih nebesih, ko pravite, da je vse delavstvo vaše, a mi krivdo odvrčamo, prosim vas torej: Z dokazi na dan!

Se priporočam z upanjem na uljudno takojšnjo postrežbo od strani »Delavca«. Resnici in pravici vedno udani vaš

Anton Kogej,
delavski tajnik J. S. Z.

NOVAČENJE NA POLJSKEM.
LDU Dunaj, 20. maja. (DKU) Kakor poroča »Neue Freie Presse«, se je po vsej Poljski za dan 25. maja odredilo pregledovanje letnikov 1896, 1900 in 1901.

Širite „Večerni list“!

LISTEK.

Maksim Gorkij

V Ameriki.

(MESTO ŽOLTEGA DIABOLA.)

I.

... Nad zemljo in nad oceanom je visela siva megla, gosto nasičena z dimom, lahčen dežek je počasi padal na temna poslopja in v kalno vodo zaliva.

Na krovu so bili zbrani izseljenci, Molče in resno so zrli na vse, kar jih je obdajalo krog in krog, z očmi, iskajočimi upov in nevarnosti, strahu in radosti.

»Kdo je to?« je tiho vprašala deklica in z začudenjem kazala na kip Svobode.

Dolgo ni nihče izpregovoril, kakor bi se ne upal odgovoriti. Nato sta se začuli dve besedi:

»Amerikanski Bog...«

Masivna bronasta podoba ženske je bila od nog do glave pokrita z zelenkasto barvo, spominjajočo na plesnobo. Hladno lice je mrtvo strmelo skozi meglo v pustinjo oceana, kakor da bi ta temni bron peto pričakoval iz daljave nekaj svetlega, kar bi oživilo njegove oči, nepremične in mrtve. Pod nogami Svobode — kosček zemlje, ki je videti kakor da bi se vzdignila iz morja, in njej piedestal — kakor val, ki ga je vrglo morje na suho in je zledenel v poletu. Njena roka, visoko zavzdignjena nad oceanom in jambori ladij dajne njeni postavi ponos in krasoto. Zdi se, da bo

plamenica v krepko stisnjenih pesteh svetlo vzplamtela, pregnala siv dim in vse naokrog obilila z močnim, radostnim svitom.

A okrog neznatnega kosca zemlje, na katerem stoji ona, plavajo v oceanu, kakor predpotopna čudesa, ogromne železne ladje, švigajo kakor lačni roparji manjši parobrodi in ladjice. Čujejo se glasovi siren, podobni glasovom pravilčnih gigantov, ki so se zgubili v megli, razlegajo se rezki, ostri piski, verige sider ropočajo, valovi oceana surovo udarjajo po boki ladij.

Vse naokrog beži, hiti, strepetava od pričakovanja. Vijaki in kolesa parobrodov urno udarjajo v vodi, ki je pokrita z žolto, motno peno srda, z gubami trpljenja...

In zdj se, da je vse — železo, kamene, voda, les — polno tihega nasprotja proti temu življenju brez solca, brez pesmi in veselja, proti temu življenju, zasuš-njenemu od težkih naporov. Povsod — trpljenje. Vse križem stoka, vpije, škriplje, se vpogiba volji neke tajne sile, sovražne človeku in prirodi... Povsod na prsih vode, raztrih in razoranih od železa, zamazanih od mastnih lis maščobe in olja — nastlanih z trskami in oblanjem, slamo in ostanki hrane — dela očem nevidna, hladna in hudobna sila. Ona daje surovo in enakomerno povelja vsemu temu neobsežnemu mestu brez razuma in cilja, v katerem so ladje in čolni samo majhni deli, a človek — malopomembni vijak, nevidna točka sredi tega kaosa iz železa, lesa, ladij, čolnov, bark, vagonov.

Kosci in deli tega stroja se nepre-

homa vrte v vodi in v njih nenavadnem, dolgočasnem plesu brez ritma in radosti — ni človeka, ni njegove volje, ni njegovega lica.

Ubilo, od šuma oglušeno, vsled prisiljenega plesa mrtve materije izdelano dvonogo bitje, umazano od vrha do tal, začudeno gleda vame, z rokami globoko potisnjenimi v žepe svojih hlač. Njegovo zamazano lice se blišči vsled maščobe, da se ne razločijo motne oči, pač pa se svetijo njegovi beli zobje.

II.

Počasi se je pomikal parobrod sredi množice drugih parnikov. Lica izseljencev so postala nekam blede in otopela, neka čudna otožnost je legla na oči. Nemo so stali na krovu in zrlji v meglo.

V njej se je porajalo nekaj nepojmljivega, polno težkega, razlegajočega se ropota, dihalo je nasproti ljudem s težkim, hropečim sopenjem in v tem šumu je bilo nekaj strašnega, strastnega, gladnega...

To je mesto — to je — Njujork. Na bregu stoji dvajsetnadstropne hiše, temne in molčeče. Kvadratne in enolične stoji te težke zgradbe in se dvigajo v višino pusto in dolgočasno. Edino krasoto jim daje lepa harmonija posameznih delov. V tej ogromnosti in visokosti leži neka ponosna prevzetnost. Vendar v teh poslopijih ni doma svoboda, občutiš, da v teh velikih temnicah vlada mrtvo življenje. Na oknih ni cvetov, nikjer ne slišiš otroškega smeha.

Če gledaš iz dalje, se ti zdi mesto kakor ogromna čeljust s spačenimi, črnimi zobmi. V nebo puha oblake dima in sope

kakor požrešna pošast, ki hoče pograbit svoj plen.

In ko stopiš noter, se ti zazdi, kot da bi padel v brezno iz kamena in železa. V brezno, ki je pogoltnilo že nekaj milijonov ljudi, katere tare in izmoghava. In pohlepno čaka še in še...

Ulica — spolzko in požrešno grlo, v katero daleč tja nekam v globino plavajo kosci mesne hrane, živi ljudje. Povsod — nad glavo in pod nogami, vštric s teboj živi, se grohoče temno železo, veseleč se nad svojimi zmagami. Vzbujeno k življenju vsled sile zlata, obkroža človeka s svojimi mrežami, ga mami, mu

„Boljševiki“ z Vinice.

Kako je dr. Žerjav fabriciral „boljševike“.

Ljubljana, 20. maja. Kakor smo že večkrat poročali, se je 19. 5. začela pred ljubljanskim deželnim sodiščem razprava o dogodkih na Vinici v Belikrajini dne 21. aprila 1919. Obtožnica opisuje dogodke kot napere proti državni oblasti, dinastiji in Srbom sploh, kakor jih je označil v svojih ovadbah viniški nadučitelj Lovšin. Ta mož je ob prevratu zaprisegal ljudi na republiko, sam o sebi je izpovedal na razpravi, da je »napreden učitelj«, ko so pa usodni dan prišli ljudje od njega terjal občinski pečat, se je po lastni izpovedi »prekrižal, vzel rožni venec in revolver«. Na popoldanskem sestanku v šoli, ko so »volili« nov občinski zastop, je sam sodeloval in vabil ljudi nanj. Potem pa je sedel in pisal dolge ovadbe na dr. Žerjavo.

Dogodki na velikonočni ponedeljek dne 21. aprila 1. l. so se odigrali glasom obtožnice in izpovedb v glavnem takole:

Po rani maši je občinski sluga pred viniško cerkvijo pozval občinske svetovalce in druge može, naj pridejo na županstvo da se bodo o neki važni stvari posvetovali. Ljudje, moški in ženske, so ostali skupaj v gručah. Med njimi je vrel, ker so slišali, da gre za gradnjo neke železnice, s katero niso bili zadovoljni. Sploh je med ljudmi že dolgo tlelo nezadovoljstvo z občinsko pravico, ki ni bila v najboljšem redu. To jutro si je ljudska nevoľja — kakor je že navada — več ali manj na slepo dala duška. Gruča približno poldrugi sto ljudi je šla pred hišo Jurija Šterka, trgovca in velika, in tamkaj demonstrirala. Na orožniško prigrvarjanje so ljudje odšli, ne da bi bili komu skrivili las. Nato so se začeli ljudje zbirati pred hišo župana Frana Miheliča, v kateri je občinski urad in ob enem gostilna.

Ko se je imelo začeti posvetovanje — tako se mora označiti ta sestanek na županiji, na katerega so se samo ustno povabili splošno vsi občinarji —, so ljudje pritiskali v pisarno in takoj začeli ugovarjati proti nameravani železnici. V tem je nekdo sprožil vprašanje občinskega pečata, čes, da se le-ta zlorablja za žigovanje denarja. Vsi so sedaj začeli zahtevati od župana, naj pokaže pečat. Župan je rekel, da je pečat pri Petru Maliču, posestniku in gostilničarju. Ljudem se je stvar zdela sedaj še bolj sumljiva, zato so hrupno zahtevali, da naj gre župan z mesta po pečat k Maliču. Župan je odšel z ljudmi tje, a Malič je izjavil, da je pečat pri nadučitelju Lovšinu. Ljudje so šli seveda k učitelju, a ta jih je poslal k Šterku. Šterk je ljudem rekel, da je poslal pečat na okrajno glavarstvo v Črnomelj. Sedaj so šli možje na pošto in od tam brzojavili na glavarstvo, ako je viniški občinski pečat res ond. Obenem so začeli ljudje govoriti, da bo popoldne sestanek, kjer se bodo posvetovali, kako v občini napraviti red. Za ta sestanek je nadučitelj Lovšin dovolil prostor v šoli in sam vabil ljudi nanj.

Nato so se ljudje razšli. Na popoldanskem zborovanju so izvolili nekaj odbor in »gerenta«. Zborovanja se je udeleževal tudi učitelj. To je vse dejanje toliko razkričane viniške »upore«. Naslednje srede so šli viniški možje sami na glavarstvo, kjer so vso stvar pojasnili.

Kih sten kot skrateljni, ki so blodili v kaosu brezumja, ki jih obdaja, sedaj pa so se ustavili ter napol oslepljeni žalostno in z boljo v srcu gledajo na neprestano vrvenje krog njih. Ljudje, majhni, črni, hite urno mimo spomenikov in nobeden ne pogleda na lice herojev.

Ihtiozavri kapitala so ljudem izbrisali iz spomina, kaj značijo tvoritelji svobode. Najbrže je vse te bronaste ljudi umorila ena in ista težka duševna bol:

„Ali sem si tako življenje hotel ustvariti?“

Mrzlično vrvenje kipi okrog njih, kot da bi na ognjišču vrela juha. Ljudje hite, begajo sem in tja, se srečavajo, izginjajo v tem kipenju kot moka v kropu, kot smeti na morju. Mesto hrope in golta enega za drugim v svoje nenasično žrelo.

Nekateri izmed herojev so spustili roke, drugi jih drže zavzdignjene nad glavami, kot bi hoteli zaklicati:

„Postojte! To ni več življenje, to je brezumje...“

Toda vsi stoje bre odmeva v tem kaosu pouličnega življenja, vsi so odvedeni v tem pohlepem rjovenju, stisnjeni med te mračne fantazije kamenja, stekla in železa. Samo ponoči vsi hkrati stopijo s piedestala in s težkimi koraki skrbno stopajo po ulicah, boleli svoje osamelosti nesejo proč iz tega mesta, v polje, kjer blesti luna, kjer je zrak in tihi pokoj. Človek, ki se je vse svoje življenje trudil za blagor domovine, je gotovo zaslužil, da bi ga vsaj po njegovi smrti pustili pri miru.

(Dalje.)

POTEK RAZPRAVE 19. MAJA. ZASLIŠAVANJE OBTOŽENCEV.

Po prečitani obtožnici so začeli zaslišavati obtožence.

Ivan Kobe se ne čuti krivega. Občinski odbornik je že 26 let. Na razgovor dne 21. aprila 1. l., ki ga je bil oglasil župan, je prišlo do 300 ljudi. Sicer je pa pri županu tudi krčma, ki je bila natlačeno polna. Ko je pžuan začel govoriti o železnici in da bo traba podpisati neko izjavo, so začeli ljudje hrupno ugovarjati. Župan je nato rekel: »Bom pa sam podpisal!« Nato opisuje Kobe nadaljni potek dogodkov. O poti na glavarstvo pove, da so možje glavarju razložili, da je župan nesposoben, nakar je glavar priznal, da je to res in da je hotel župana že sam odstraniti. O priliki ponedeljskih dogodkov ljudi ni hujskal in županu ni delal nikake sile. Seja ni bila sklicana pismeno, ampak samo oklicana in splošno povabljeni vsi občani. Občinske seje so se tudi vedno vršile ob delavnikih. Dalje razglasi Kobe, da nadučitelj Lovšin, ki je bil 1. novembra 1918. zaprisegel Viničane na republiko, ni ljudem nikoli pojasnil, da ta prisega ne velja, ker imamo svojega kralja.

Peter Balkovec, kojar in gostilničar na Vinici, si ni svest nikake krivde. Pri velikonočnih dogodkih je bil le deloma navzoč. Proti voski ni hujskal, marveč je le pozneje, ko so prišli na Vinico vojaki in se vsi nastanili pri njem, ko niti nima lastne hiše, skušal doseči, da bi vojake porazdelili tudi na druge hiše. Z župnikom si je bil kot znan social. demokrat v sovraštvo in ni nikoli govoril z njim.

Peter Balkovec iz Žilj je bil na popoldanskem sestanku. Župan je bil ves dan zraven. Krivde se ne zaveda nobene.

Peter Žugelj je bil navzoč pri dogodkih na županstvu. Ko je nastala stvar radi občinskega pečata, je šel z dvema drugima posestnikoma k nadučitelju ženi in ji povedal, da gre za občinski pečat in železnico. Rekel je, da bo, če treba, sam branil učitelja, da pa mora ta ljudi pomiriti. Nadučitelj je nato prinesel spise o železnici, a ljudje niso hoteli o tem ničesar slišati, ampak zahtevali pečat. Na učiteljev odgovor, da je pečat pri Šterku, so šli ljudje tje, a županu ni nihče sile delal ne na županstvu ne kasneje in je šel župan prostovoljno z ljudmi k Maliču.

Janez Benet je prišel pred županijo, ko so ljudje že odhajali k Maliču. Župana je videl, a da bi ga kdo vlekel, ni opazil.

Jože Juršinič je šel na velikonočni ponedeljek po kosilu k županu po živinski potni list. Župan mu je list napravil in pritiskal nanj občinski pečat. Juršinič se je začudil in pripomnil županu, zakaj je popoldne občinski pečat zatajil in ga ljudem ni hotel pokazati. Pri dopoldanskih dogodkih je bil obtoženelec zraven; župana ni nihče vlekel, ampak je šel sam. Tudi je odšel župan z ljudmi k Maliču iz svoje gostilne, ne pa iz občinskega urada.

Fran Vlahovič ni bil na županiji; pač pa je že dopoldne slišal, da je tudi Malič rekel, da se mora stvar naznaniti glavarstvu in da bi bil potreben nov odbor, ker župan ni sposoben. Popoldanskega sestanka se je na splošno zahtevo udeležil; sam nadučitelj Lovšin mu je svetoval, naj prevzame občinske posle. Za »gerenta« je bil izvoljen soglasno in je zaenkrat sprejel da bi ljudi pomiril. Kobe ni hujskal proti vladi, ampak samo kritikoval županovo delo. Res je pa, da v občini ni bilo pravega reda, računi niso soglašali in prejšnji župan Mihelič je moral sedaj plačati 6000 K. Župnik v cerkvi ni govoril ničesar hujskajočega.

Janko Cestnik je videl župana, ko je šel k Maliču; držal ga ni nihče in je šel svobodno. Na popoldansko zborovanje je njega in druge vabil nadučitelj Lovšin. Župnik ni hujskal.

Fran Ostrovič, zastopnik banke »Slavije«, je bil na popoldanskem sestanku v šoli, kjer sta bila tudi nadučitelj in njegova žena. Lovšin ga je nagovarjal, naj na zborovanju prevzame tajniško mesto, kar je odklonil. Napačnega ni govoril ne slišal.

Matija Stanko, 72letni posestnik, se ne zaveda nobene krivde.

Nato so prečitali izpovedbi nenavzočih obtožencev Florjana Malešiča in župnika Kóniga. Le-ta povdaja, da je že 38 let na Vinici in da se s politiko ne peča, ker je prestar. I dem je šel po moči na roko in jim med vojno in pozneje sestavljal prošnje za oprostitev od vojaške službe. Ni res, da bi agitiral za Habsburžane in hujskal proti srbski dinastiji. Molitve za zedinjenje je opravil. O protisrbski propagandi ne ve ničesar. Res pa je v županiji mnogo ljudi, ki so s sedanjimi razmerami nezadovoljni in nasprotni županu Miheliču, učitelju Lovšinu in trgovcu Šterku. Nezadovoljstvo podžiga pomanjkanje življenskih potrebščin in nered v občini. Lovšin je ob prevratu obelal ljudem vse močice in da jim ne bo treba plačevati davkov; sedaj so hudi nani. Sicer pa ljudje ne

prete samo Lovšinu in Šterku, marveč nekateri tudi meni. Proti državi, vojaščini ali Lovšinu ni nikdar hujskal.

Dr. Adlešič, kot zagovornik enega dela obtožencev, opozarja, da je bilo črnomeljsko okrajno glavarstvo že pred časom predlagalo vladi, naj viniškega župana odstavi; poslalo je v Vinico tudi komisarja. Toda nobena vlad se za viniške razmere ni zmenila. Gibanje, ki je nato nastalo med prebivalstvom, je bilo naperjeno zgolj proti županu, kar je jasno razvidno iz spisov. Predlaga, da se ti spisi z glavarstva zahtevajo in brzojavno pozovejo nove priče.

Državni pravdnik je proti predlogu.

Dr. Česnik, drugi zagovornik, se pridružuje predlogu dr. Adlešiča.

Senat je odločil, da bo sklepal o tem, ako bo treba.

IZPOVEDBE PRIČ.

Na popoldanski razpravi so zaprisegli in zaslišavali priče.

Bivši župan Franc Mihelič trdi, da ga je Žugelj vlekel za roko k Maliču. Takrat, ko so ga vlekli iz hiše, se ni bilo seje. O župniku Kónigu izpove, da nikdar ni slišal iz njegovih ust kake besede proti postavi.

Peter Malič opisuje dogodke bistveno tako kakor gori, le v posameznostih obdoljuje obtožence.

Nadučitelj Lovšin izpove, kakor smo že uvedoma omenili in skuša obtožence in Viničane sploh obežiti. Na dr. Adlešičevo vprašanje prizna priča, da je napravil dve ovadbi na dr. Žerjavo, kasneje pa še na glavarstvo, in sicer ne samo o tistem, kar je sam videl, ampak tudi kar »so mu povedali ljudje«.

Finačni respicient Golouh pravi, da župnik zato ni prebral regentove proklamacije, ker je kratkoviden.

Mate Gašpersič pravi, da so bili ljudje proti železnici in proti Srbom.

Orožnik Telban izpove, da ob dogodkih ni imel poveda za vmešavanje in odločno zanika, da bi bila kaka oseba v nevarnosti. Aretiral ni nikogar.

Jože Cimerman je slišal kričati: »Ven z robo! O župniku izpove, da je ob zedinjenju opravil sv. mašo in da se je pela »Lepa naša domovina«.

Jurij Šterk izpove, da so ljudje vpili pred njegovo trgovino: Robo vun! Doli z njim in sodimo ga!

Nadaljnje priče njegove izpovedbe deloma potrjuje, deloma zanikajo. O župniku soglasno vse izpovedo, da ga niso slišale hujskati.

Danes ob 9 uri dopoldne se je razprava nadaljevala.

Razsodba se razglasi popoldne.

Dnevne novice.

— Gerentstvo v Trbovljah. Namesto višjega oficijala Franca Mercine, ki se je radi bolezni odvezal gerentstva, je imenovan za občinskega gerenta v Trbovljah deželni pristav Anton Fortič (sedaj pri po-verjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani).

— Gerentski sosvet za mesto Maribor. Za prisednike gerentovega sosveta za mesto Maribor so med drugimi imenovani tudi: dr. Karel Capuder, profesor v Mariboru, dr. Josip Somrek, profesor bogoslovja v Mariboru, Anton Krepek, poduradnik v Mariboru, in Franc Žebot, urednik v Mariboru.

— Dunaj prekrščen. Dunajski socialistični občinski zastop je sklenil, prekrstiti imena ulic in trgov. Namesto raznih Habsburgovcev in njihovih zvestih bodo sedaj nosili trgi in ulice imena socialno-demokratskih veličin, domačih in zunanjih: Adlerja, Pernsterferja, Schummeierja, Marxa, Lassalea, Bebla, Jaurésa i. dr. Krščanskosocialni del Dunaja te prekrstitve ni vesel.

— Hranilnica in posojilnica v Trziču je imela zadnjo nedeljo v kaplaniji občni zbor. Naklonila je jugoslovanski strokovni organizaciji trziški podporo 200 K, Orlovski zvezi v Ljubljani 100 K. Podpirajmo domači zavod in vlagajmo svoje prihranke le v našo hranilnico.

— Ameriška podpora akcija za Trzič. V kratkem dobi šolska kuhinja v dnevnem zavetišču od ameriške komisije nakazano količino kakao, sladkorja, mleka, moke in fižola. S tem bo zopet pomagano revni delavski mladini.

— Za zavetnico zrakoplovcev je rimska obredna kongregacija določila Mater božjo Loretsko. (Kakor pripoveduje legenda, so angeli po zraku prenesli nazaretsko Marijino hišico, da ne bi padla v roke nevernikom, najprej na Trsat pri Reki; odtod pa v Loreto pri Jakinu. Lep simbol za zrakoplovce!)

— Huda ženska je Katarina Zajc s Stare Vrhne. Dne 4. marca t. l. je opsovala z revežem in z drugimi zelo prostskimi psovskami orožnika na Drenovem griču, ki jo je moral zato aretirati. Obsojena je na pet dni strogega zapora.

— Preprečeni boj med Puštalci in Starolokani. Fantje iz Stare Loke so prišli 25. marca v Škofjo Loko, da vrnejo fan-

tom iz Puštala njihov prejšnji obisk v Stari Loki. V mestu na trgu so fantje iz Stare Loke klicali na korajžo fante iz Puštala. Tudi orožniki so izvedeli, da je tisti večer napovedano, da se bodo Starolokani tepli s Puštalci in prišli so na trg, da zabranijo napovedano fantovsko vojko. Med starolokskimi fanti je najhujše razgrajal njihov vodja Ljudovit Bernik iz Stare Loke, ki se je pridušal, da se nikogar ne boji. Orožniki so ga prijeli, on je pa mahal s palico proti orožnikom Karlu Martinu in Zakovšku. Sodišče v Ljubljani je Bernika obsodilo v 14 dni strogega zapora.

— Ker je kupil ukradeni jermen je bil obsojen Urh Partl iz Svetne vasi na 50 K globe. Jermen je ukradel vojak Grebenšek Kiršnerjevi v Žihpolju; prodal ga je za 150 K vojak Pirnik.

— Valute dne 19. maja na zagrebški borzi: 100 dolarjev 10.000 K; 100 bolgarskih levov 180 K; 100 mark 285 K; 100 lejev 272 K; 100 lir 680 K.

Ljubljanske novice.

Ij Zabavni klub »Danice«. Namerna zaključna prireditve se preloži na sredo 26. maja. — Prosimo sigurne udeležbe. (k)

Ij Iz gledališke pisarne. Dnevna blagajna bo poslovala od sobote 22. t. m. dalje za obe gledišči (operno in dramsko) samo v opernem gledališču. Glede večerne blagajne ostane pri starem.

Ij Prodajalcem mleka in živil. Mestni magistrat ljubljanski opozarja vse prodajalce mleka iz Ljubljane in okolice, da se vrši večkrat na teden stroga revizija in preizkušnja mleka. Vsak, ki bo prodajal vodo ali pokvarjeno mleko, se bo izročil državnemu pravdniku. Istotako se bo postopalo proti tistim, ki bodo prodajali mleko dražje, kot je določeno, namreč po 4 do 5 K za liter. Mestni magistrat opozarja vse prizadete, da upoštevajo ta razglas; istotako pa prosi prizadeto občinstvo, da gre organom mestnega magistrata v tem oziru na roko. Z ozirom na ponovne slučaje, ki so se dogodili v zadnjem času, da prodajajo nekateri trgovci pokvarjena živila, zlasti slabo moko, ki je zmešana s fižolom itd., se opozarja vse trgovce z živilji, da se bodo ponovno vršile stroge revizije po tržnih organih in se bodo proti vsakemu, ki bi se v tem oziru pregrešil, kar najstrožje postopalo.

Ij Ker ni prišel kot priča k razpravi je naložil kazenski senat ljubljanske deželne sodnije g. Medicu 50 K globe, eventualno 5 dni zapora.

Ij Delomrčen človek in tat je Jakob Pečnik. Klati se okoli in krađe. Ker je ukradel g. Sajovicu 4 pare čevljev, ga obsodi kazenski senat ljubljanske deželne sodnije na 15 mesecev težke ječe.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Kamnik. (Kršč. socialno gibanje delavstva v kamniškem okraju.) Usodepolni dnevi stavke in nje namen je tudi v našem okraju zanesel drugo misel v treznejšem delu delavstva. Med delavci, ki niso ljubitelji nasilja in ki žive složno skupaj z drugimi delavnimi stanovci, se je porodila misel po novi orientaciji, katere ji ho dovedla do resničnega uspeha. Dočim je v oddaljenejši okolici Kamnika okrog 600 delavcev organiziranih v Jug. Strok. Zvezi, pa v bližnji okolici ni bilo niti ene skupine. Pač je takoj po polomu Avstrije nastopila narodno socialna rganizacija, ki pa ni dala delavstvu nič. Nato so se delavstva hitro lotili socialisti in ga organizirali. Nastopali so s terorjem, kateremu se je dal tudi pretežni del krščanskega delavstva ukloniti radi ljubege miru. Seveda se ta del delavstva ni zavedal, kake posledice bo rodila moč socialistične, sedaj komunistične organizacije. Šele dogodka v Kamniku je bilo treba, ko so hoteli tuji elementi, ki so zaposleni v tovarni na Perovem s pritiskom prisiliti ostalo delavstvo, da bi rešilo kom. agitatorja Košiča iz zaporov. To nasilje je mnogim odprlo oči in jim dalo resno misliti. Pristopati so začeli k Jugosl. Strok. Zvezi. Da ne bodo komunisti mirno tega zrlji, vemo. Toda odločna zavednost delavcev, ki pristopajo k naši organizaciji jim bo prekriz

